

הרצאת הנגיד במכללה למינהל

פרופ' אמיר ירון
נובמבר 2020

על מה נדבר

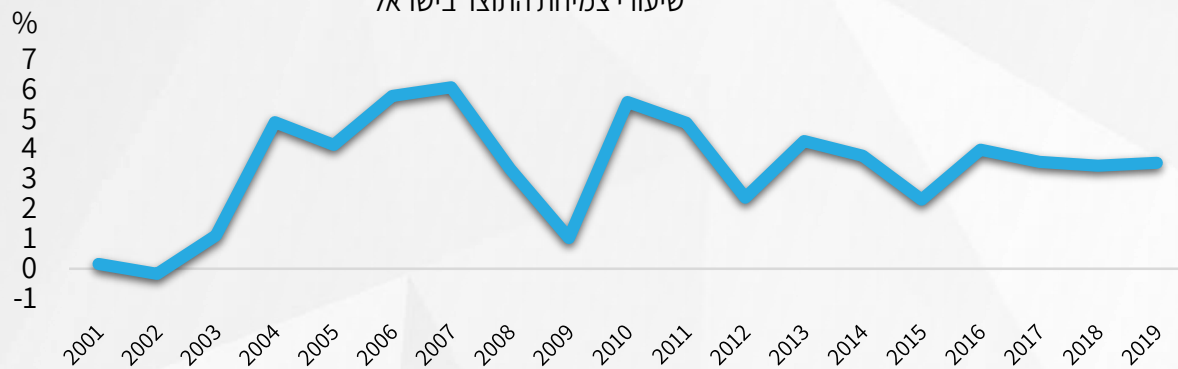
- תמונת המצב הכלכלית
- צעדי בנק ישראל במשבר
- תכנית הסיוע והחוב הממשלתי
- לאן פנינו מועדות

כלכלת ישראל נכנסה במצב יחסית טוב למשבר

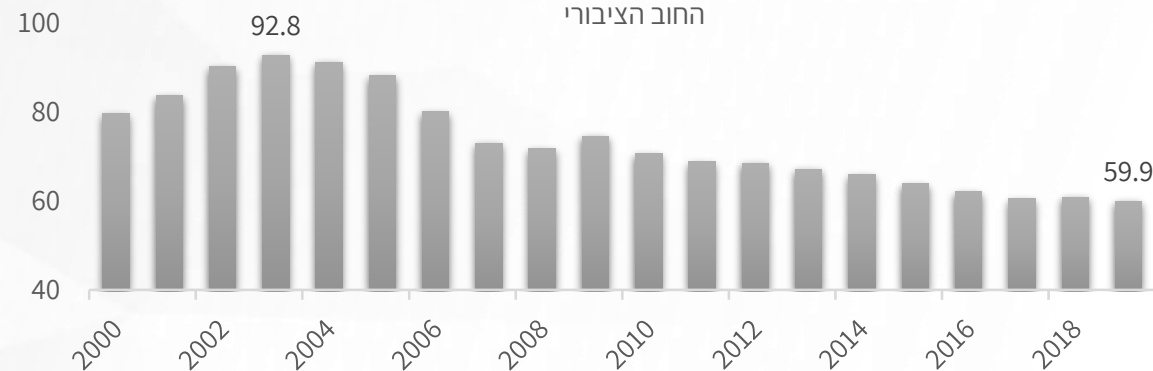
התמ"ג צמח בקצב הפוטנציאלי בשנים האחרונות

שיעורי צמיחת התוצר בישראל

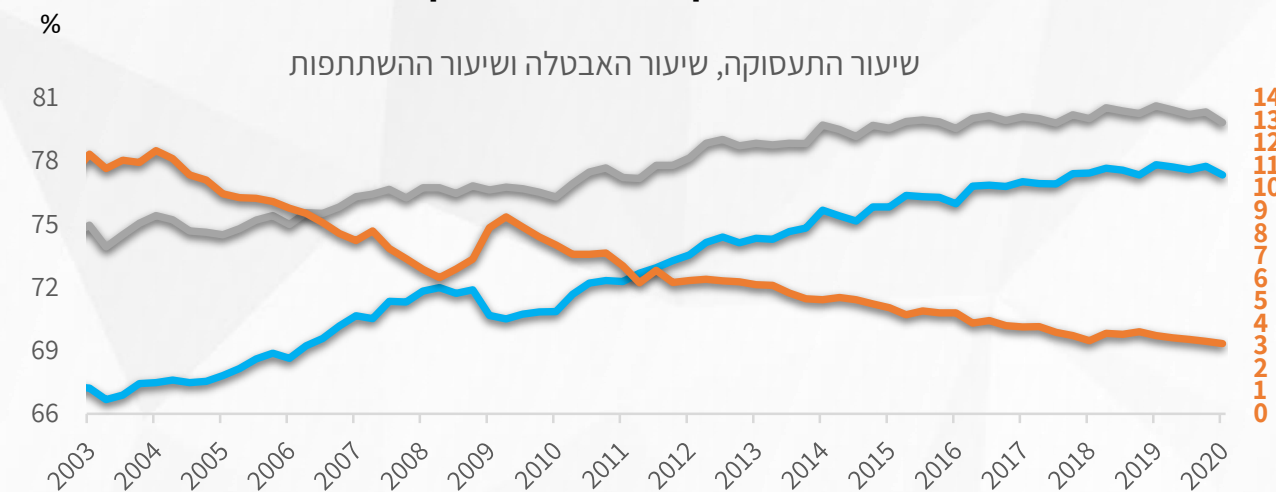
יחס החוב תוצר פחת בהתמדה

החוב הציבורי

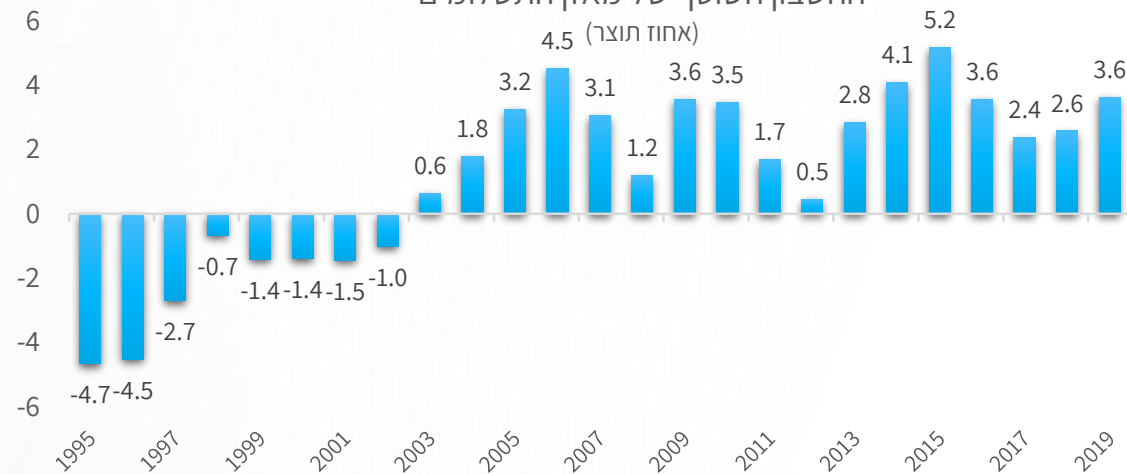
שוק העבודה היה הדוק

שיעור התעסוקה, שיעור האבטלה ושיעור ההשתתפות

החשבון השוטף נמצא בעודף

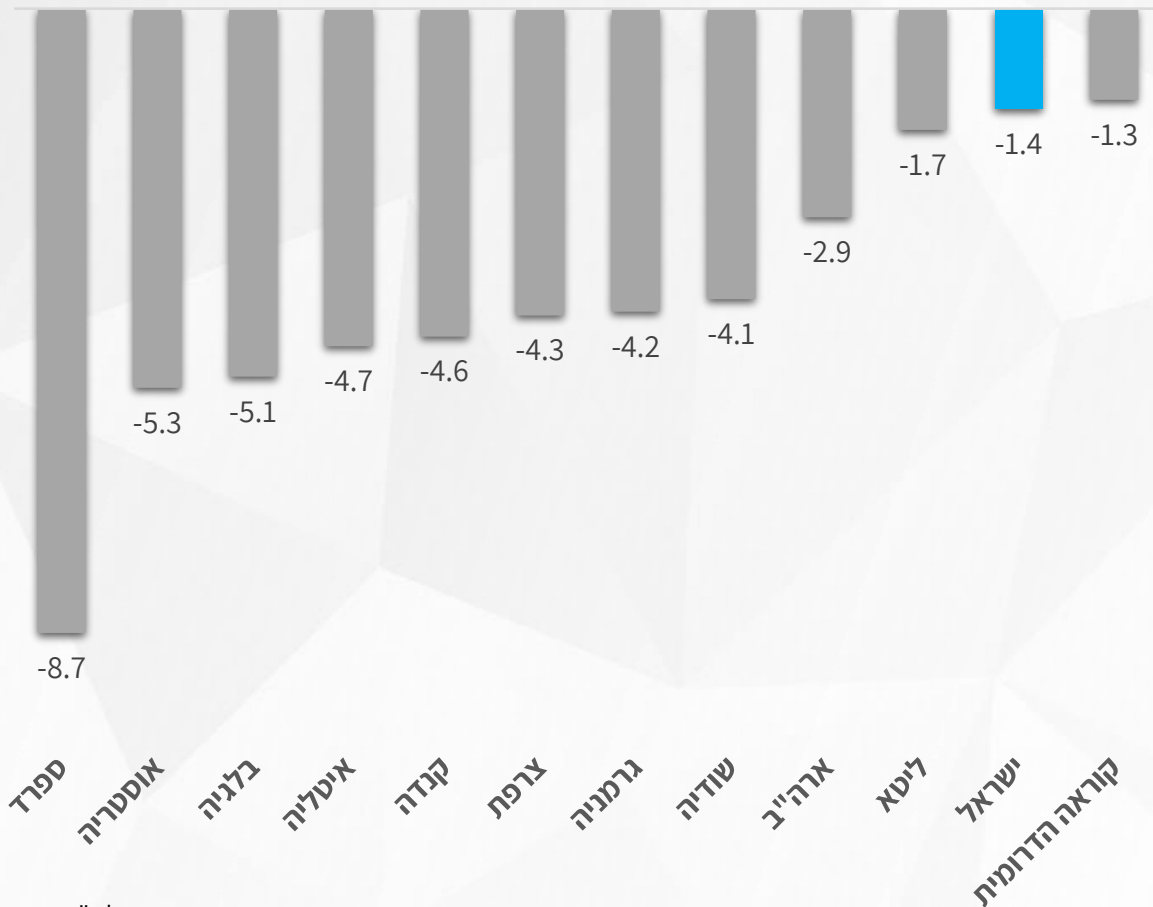
החשבון השוטף של מאזן התשלומים

הפגיעה בצמיחת התוצר בישראל נמוכה בהשוואה בין-לאומית

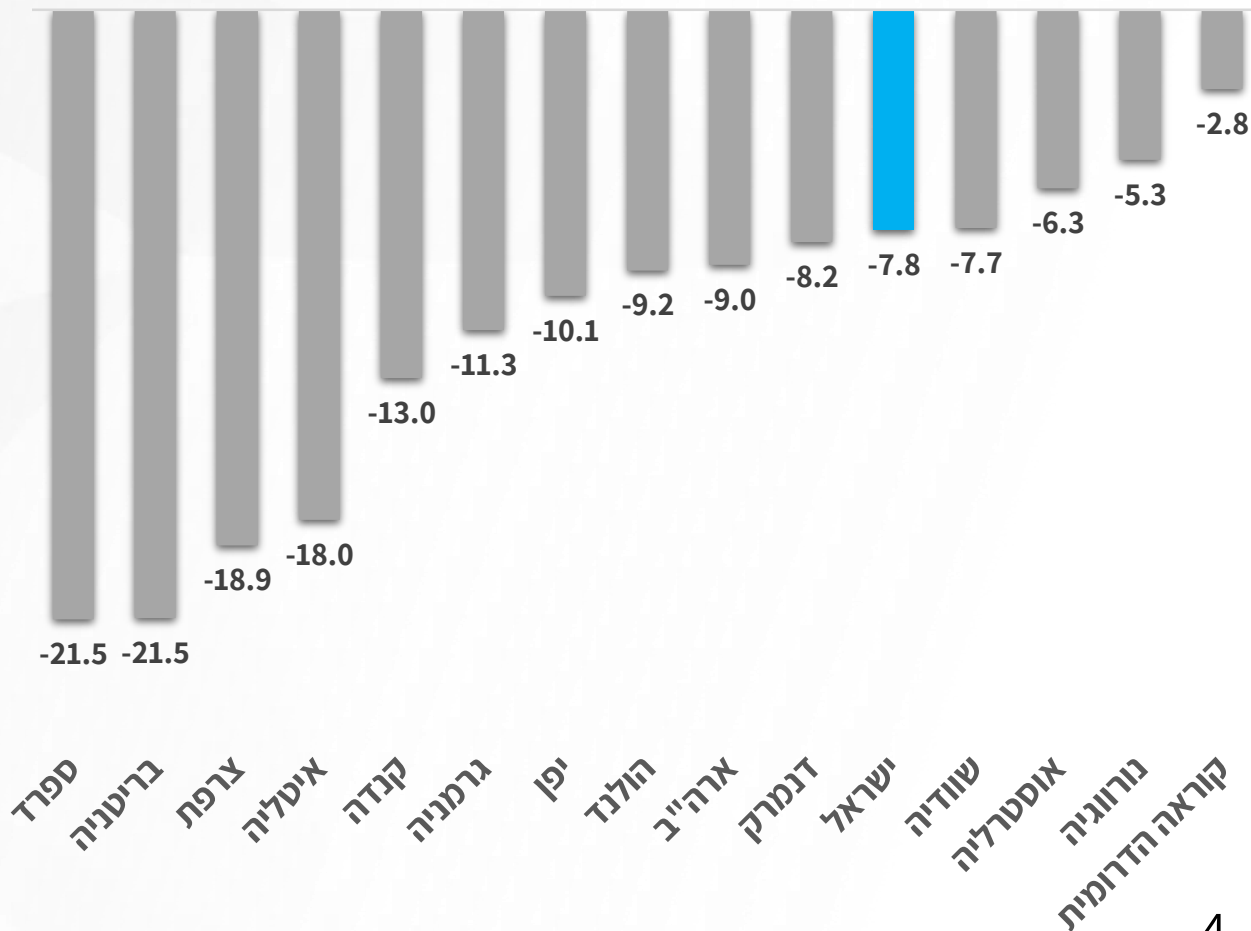
תוצר מקומי גולמי רבעון שלישי 2020

שינוי כמותי לעומת רבעון מקביל אשתקד

תוצר מקומי גולמי רבעון שני 2020

שינוי כמותי לעומת רבעון מקביל אשתקד

עיקרי ההערכה המקרו כלכלית לשנים 2020-2021 בתרחיש אופטימי ("שליטה") ובתרחיש פסימי ("שליטה נמוכה")

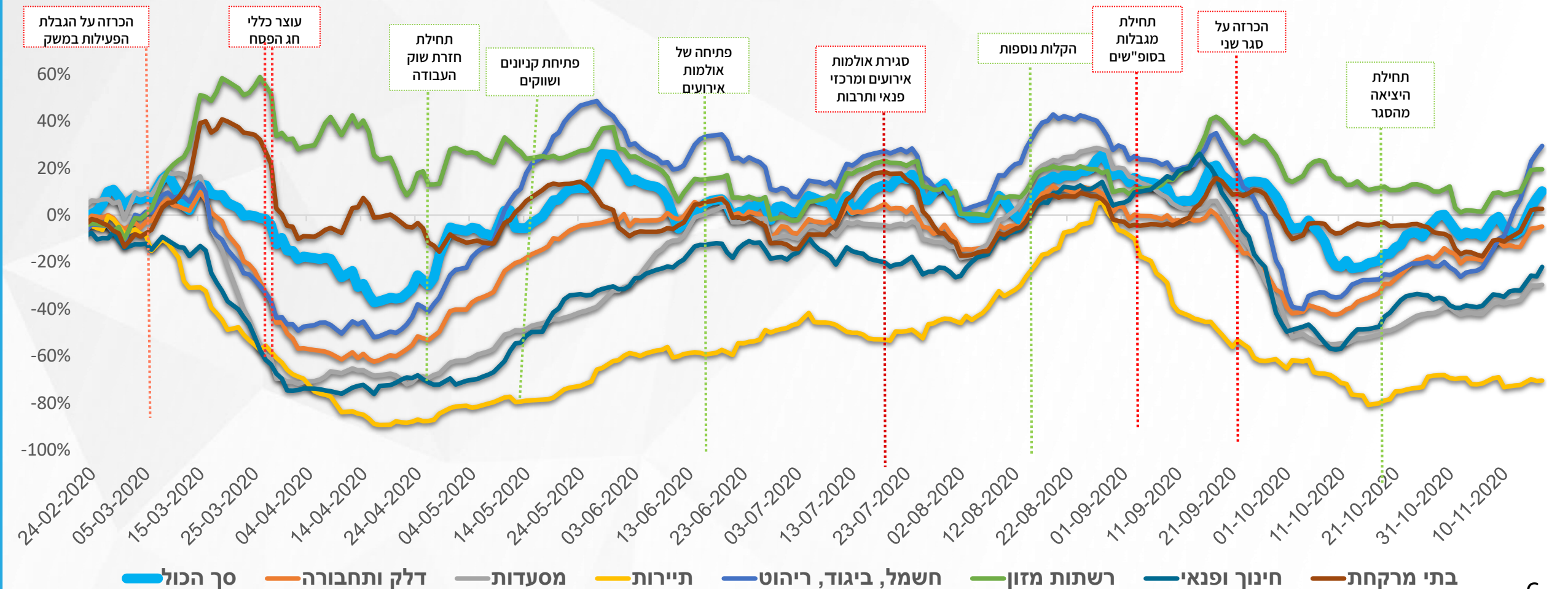
תרחיש שליטה נמוכה		תרחיש שליטה		
2021	2020	2021	2020	
1.0%	-6.5%	6.5%	-5.0%	צמיחת תוצר
13.9%	20.2%	7.8%	16.7%	שיעור אבטלה רחב*
11%	13%	8%	13%	גירעון
83%	75%	76%	73%	יחס חוב תוצר

*הלא משתתפים בכוח העבודה שהפסיקו לעבוד בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה ממרץ 2020 + המועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בנגיף קורונה + הבלתי מועסקים

הצריכה הפרטית: ירידה חדה בפעילות בכרטיסי אשראי והתאוששות חלקית על רקע ההקלות

השינוי בהוצאה בכרטיסי אשראי

ביחס לתחילת השנה

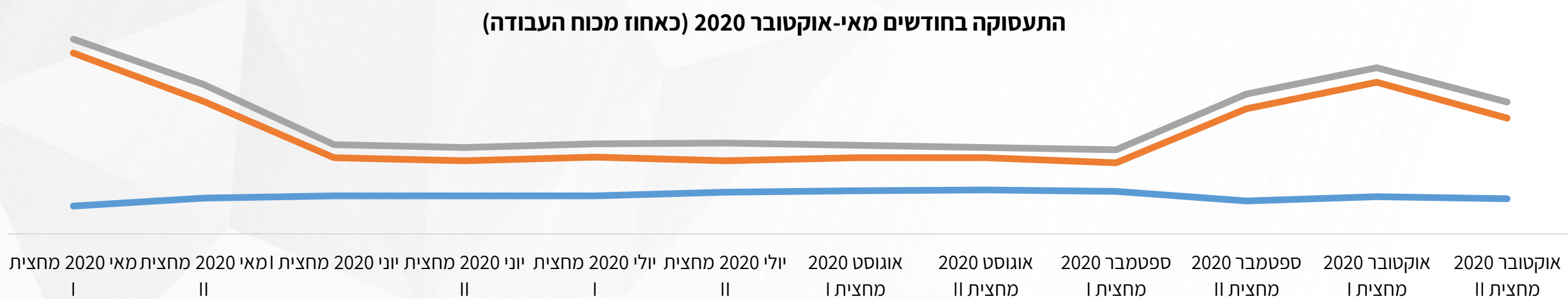

הסגר השני הגדיל את שיעור האבטלה במשק בצורה משמעותית

מחצית I של אוקטובר 2020	מחצית II של אוקטובר 2020	
205,200 (5.1%)	192,000 (4.8%)	בלתי מועסקים
832,600 (20.7%)	628,800 (15.8%)	המועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בנגיף קורונה + הבלתי מועסקים
937,500 (22.7%)	732,500 (18.0%)	הלא משתתפים בכוח העבודה שהפסיקו לעבוד בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה ממרץ 2020 + המועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בנגיף קורונה + הבלתי מועסקים

התעסוקה בחודשים מאי-אוקטובר 2020 (כאחוז מכוח העבודה)

בלתי מועסקים

המועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בנגיף קורונה + הבלתי מועסקים

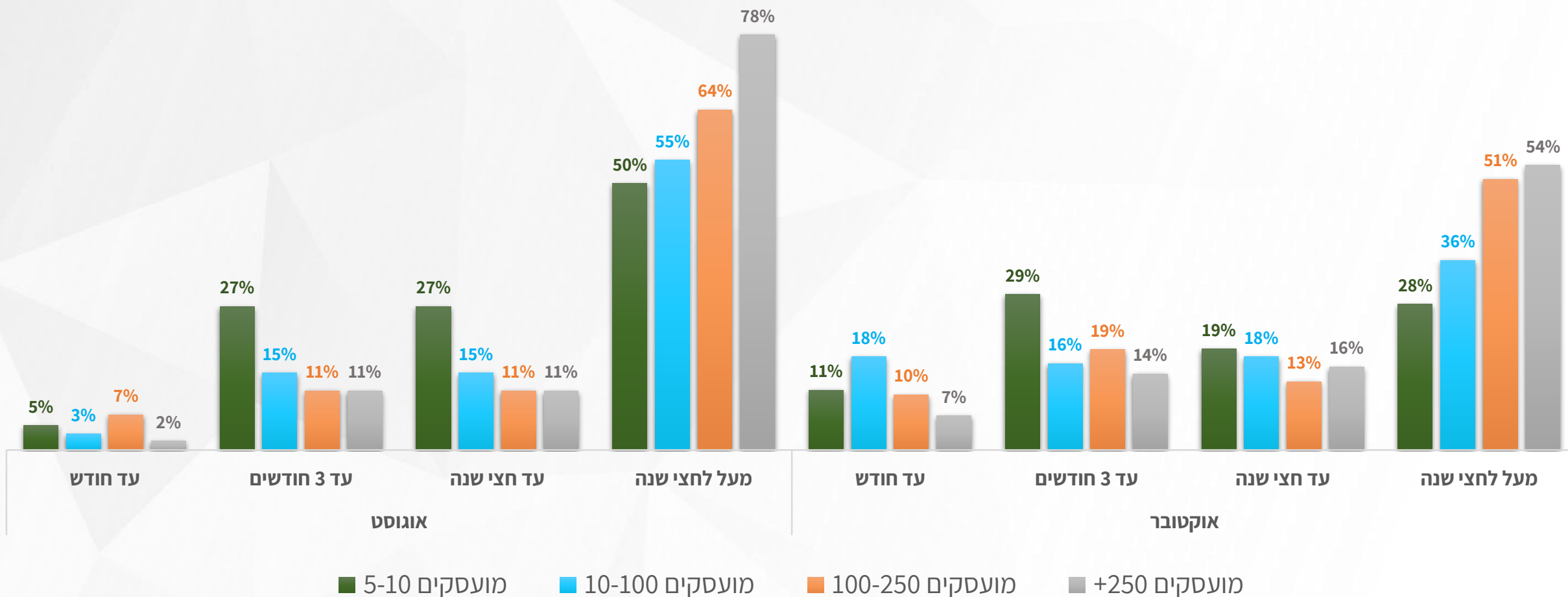
הלא משתתפים בכוח העבודה שהפסיקו לעבוד בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה ממרץ 2020 + המועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בנגיף קורונה + הבלתי מועסקים

מקור: למ"ס

הערכת בעלי העסקים בנוגע להמשך פעילות החברות בחודש אוקטובר הייתה פסימית יותר מאשר באוגוסט

הזמן שניתן לקיים את פעילות החברה אם ימשיך המצב הקיים לפי גודל בית עסק

מקור: הלמ"ס. סקר מצב התעסוקה בעת התפשטות הנגיף קורונה

ריכוז פעילות בנק ישראל עד כה במשבר

יעוץ כלכלי לממשלה

- ✓ סיוע בגיבוש תכניות כלכליות לטיפול במשבר.
- ✓ צעדי מדיניות למזעור הפגיעה הכלכלית במשק ומענה בריאותי לפעילות הכלכלית.
- ✓ ניתוחים והערכות כלכליות של הפעילות הכלכלית של ענפים שונים במשק.
- ✓ פרסום תחזיות מאקרו כלכלית לפעילות המשק, בתדירות גבוהה.

בנקאות, אשראי ותשלומים

- ✓ הורדת דרישות ההון ויחס מינוף ועצירת דיבידנדים כדי להגדיל את היקף האשראי.
- ✓ הקלות רגולטוריות וחשבונאיות.
- ✓ דחיית מאות אלפי תשלומי משכנתא והלוואות אחרות של כ-10 מיליארד ש.
- ✓ השהיית הגבלות בשיקים ללא כיסוי.
- ✓ הנחייה למעבר לשירותי בנקאות מרחוק.

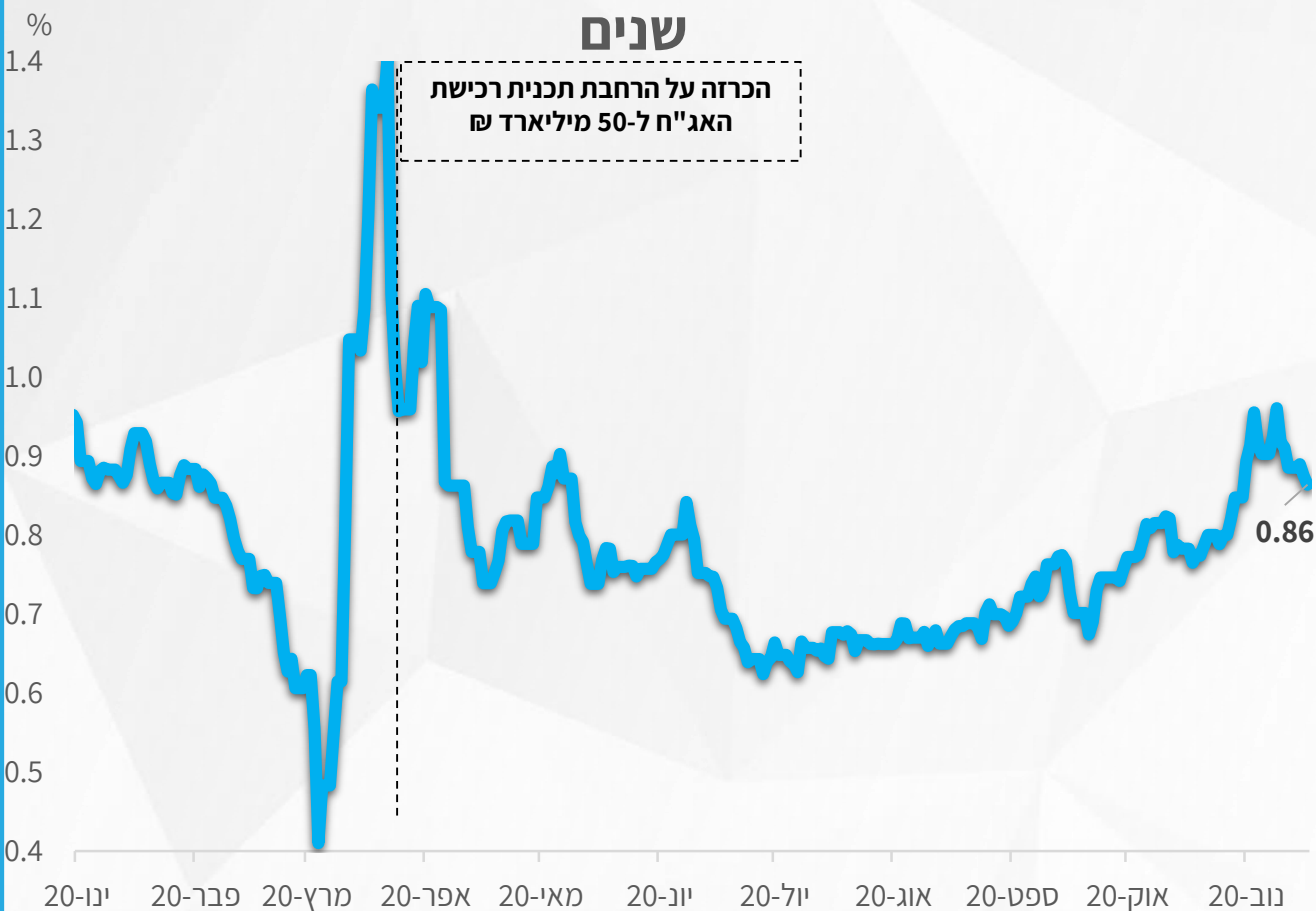
מדיניות מוניטרית ויציבות פיננסית

- ✓ עסקאות SWAP בסך 15 מיליארד \$.
- ✓ רכישת אג"ח ממשלתיות עד ל-50 מיליארדי ש.
- ✓ ***הרחבת התכנית ב-35 מיליארדי ש.**
- ✓ הפחתת הריבית ב-0.15.
- ✓ רכישת אג"ח קונצרני עד ל-15 מיליארד ש.
- ✓ מתן הלוואות לבנקים מותנה במתן אשראי לעסקים קטנים וזעירים.
- ✓ **מתן הלוואות לבנקים בריבית שלילית מותנה במתן אשראי לעסקים קטנים וזעירים בריבית עד פריים +1.3%.**

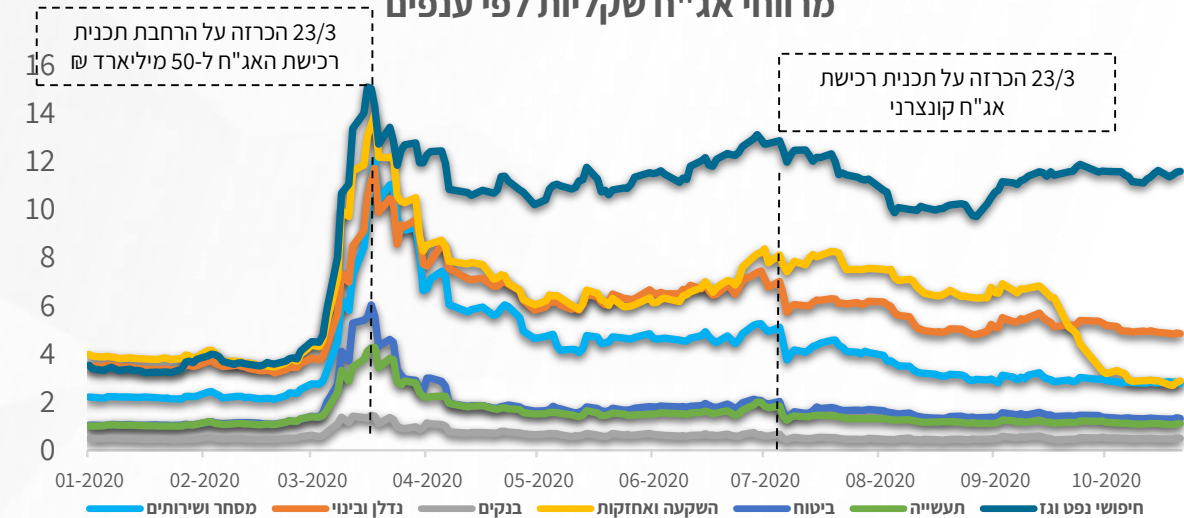

להתערבות בנק ישראל בשווקים הייתה אפקט ניכר על התשואות

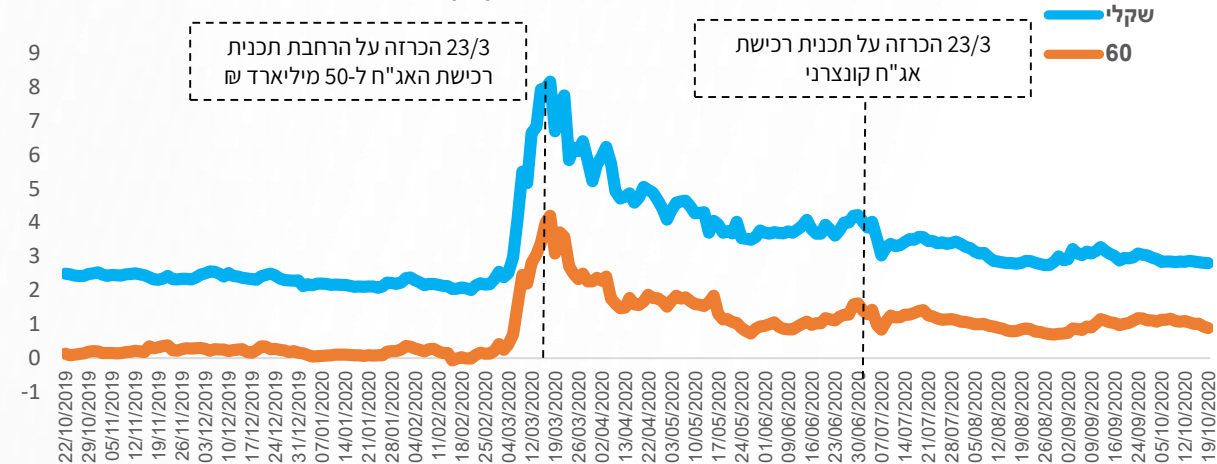
התשואות הנומינליות על אג"ח ממשלתי ל-10 שנים

מרווחי אג"ח שקליות לפי ענפים

תשואות מדדי התלבונוד (%)

בנק ישראל נהנה ממוניטין גבוה בקרב הגופים המובילים בעולם

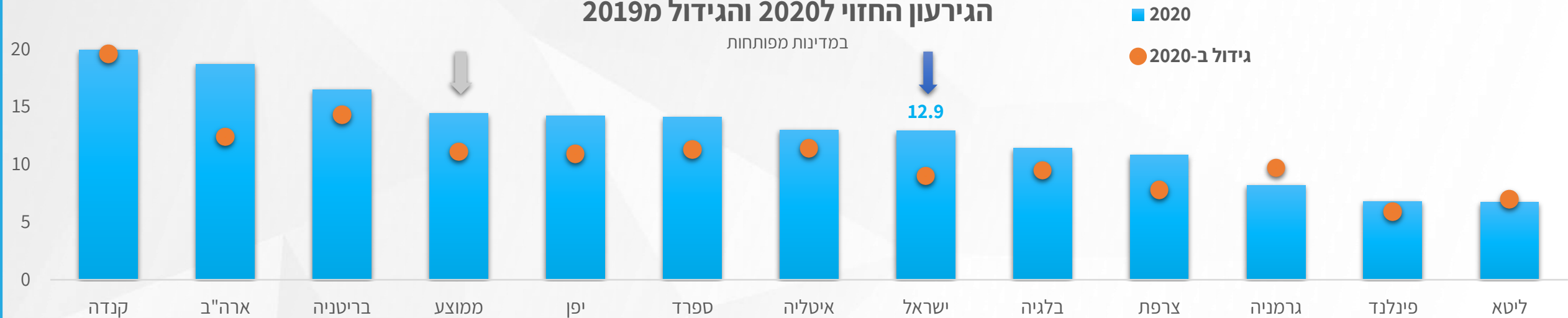
- “In addition to the credible and effective monetary policy that has supported the economy and kept borrowing costs low”
- “We also consider Israel's monetary policy flexibility a key credit strength. The BOI is a highly credible institution, with a long track record of operational independence and a full suite of market-based monetary instruments, benefiting from the deep local currency financial and capital markets”.

הגירעון והחוב הצפויים לישראל נמוכים מהממוצע במדינות מפותחות

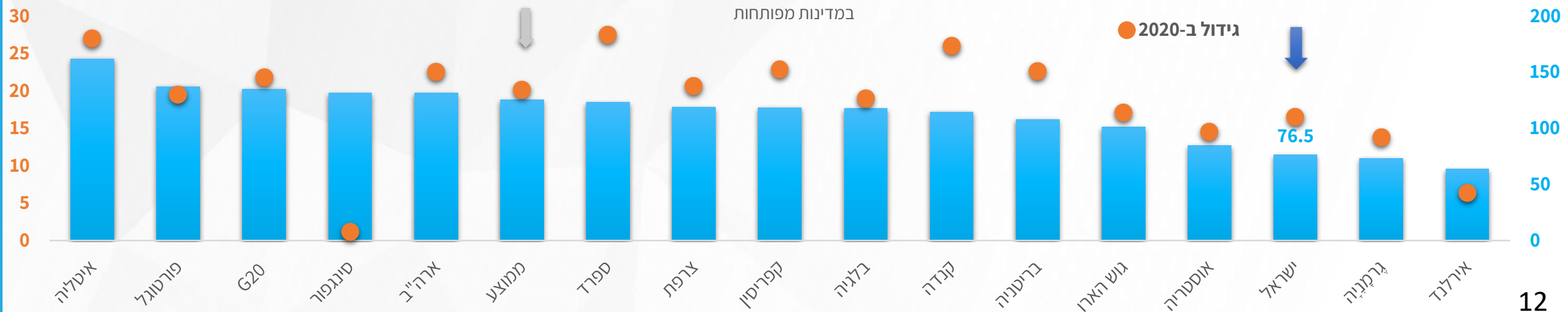
הגירעון החזוי ל-2020 והגידול מ-2019

במדינות מפותחות

יחס החוב לתוצר החזוי ל-2020 והגידול מ-2019

במדינות מפותחות

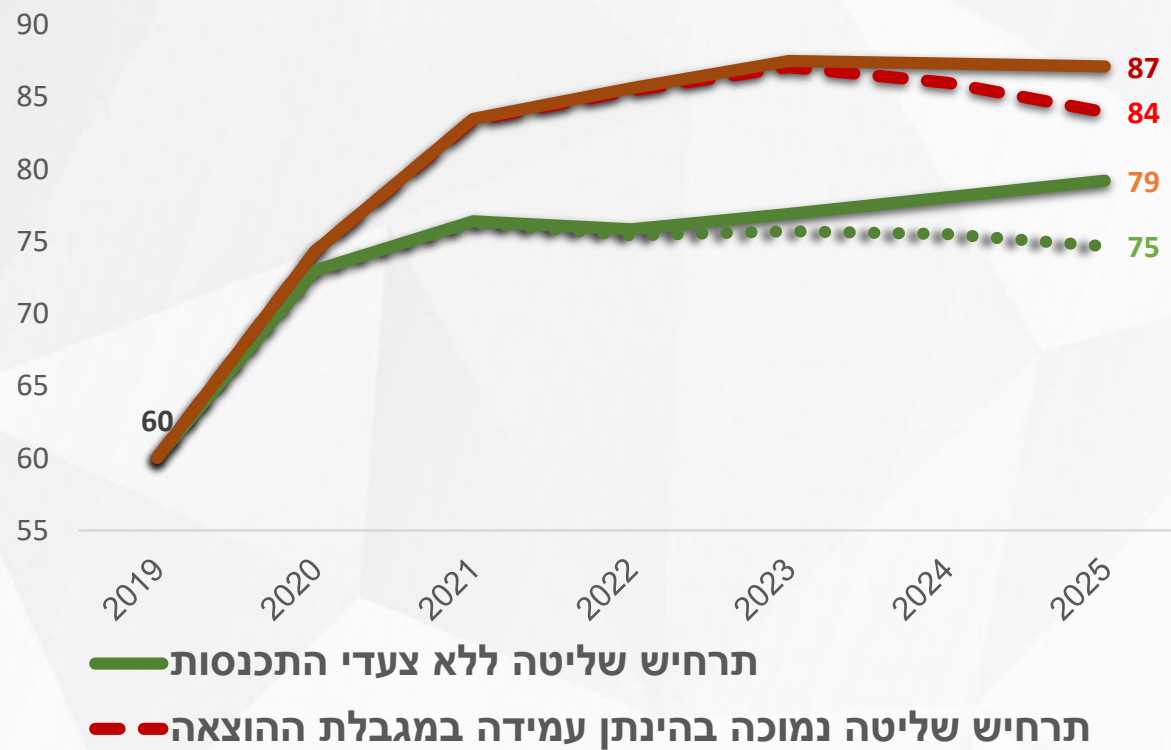

התייחסות מתוך דו"ח S&P להתפתחויות עתידיות

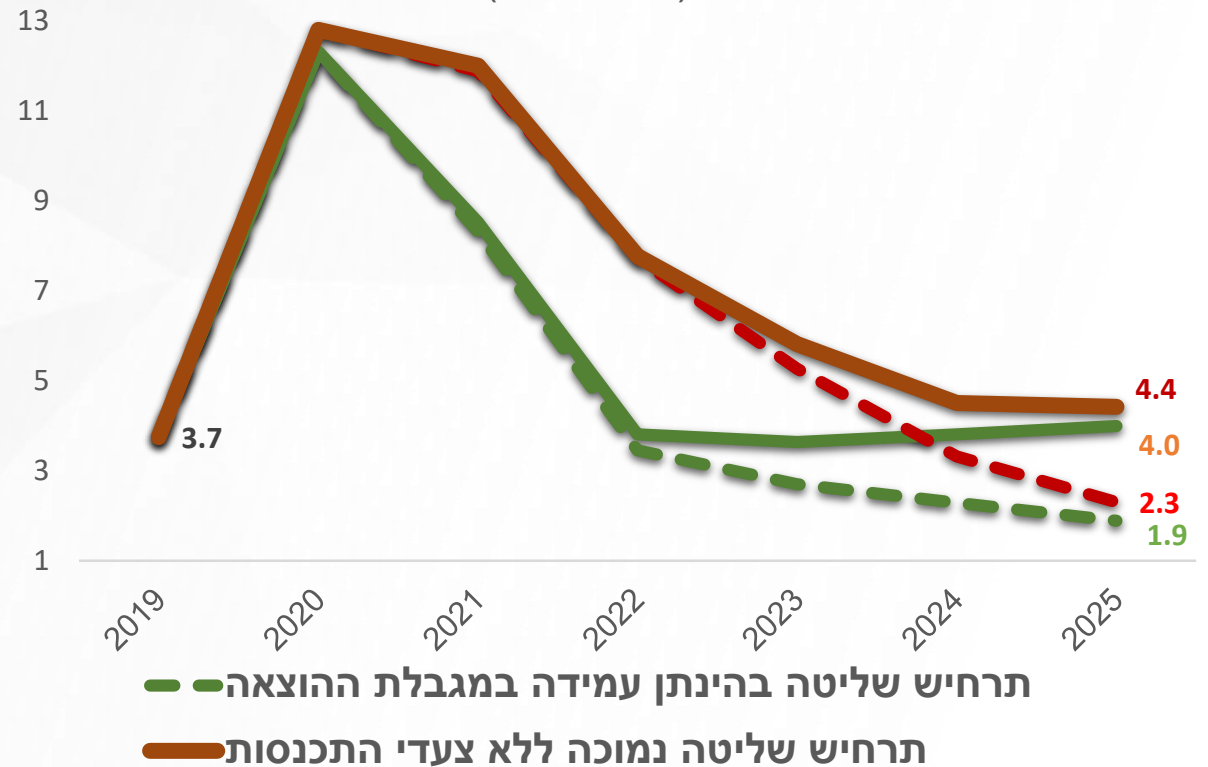
- **“We could take a negative rating action if the economic downturn proved deeper and longer than expected, leading to a more substantial deterioration of public finances than we currently forecast.**
- **Pressure on the ratings could also build if, beyond immediate pandemic-related effects, Israel lacked a medium-term fiscal consolidation plan and net general government debt kept rising--as opposed to our current forecast that it will stabilize at under 80% of GDP”.**

תחזית חדשה של חטיבת המחקר: התפתחויות שונות בחוב/תוצר ובגרעון לאור אי הוודאות

תחזית יחס החוב לתוצר (אחוזי תוצר)

תחזית הגרעון (אחוזי תוצר)

כלל ההוצאה:

$$\text{הגידול השנתי בהוצאה} = \text{שיעור גידול האוכלוסיה} + \frac{50\%}{1\% * \text{יחס החוב לתוצר}}$$

השקעה במאיצי צמיחה בטווח הקצר כמחוללי צמיחה לטווח הבינוני והארוך

הגדלת הפריז

מאיצי צמיחה

בראיה היסטורית, תשואות האג"ח הממשלתיות נמוכות: מה שמאפשר לממשלה לגייס הון בצורה נוחה לטובת להשקעות מעודדות פריז כפי שהמליץ בנק ישראל בדוח מקיף בנושא:

שיפור הבירוקרטיה והרגולציה

- קיצור תהליכים בנושאי רישוי עסקי, והחלפתם בהצהרה ופיקוח בדיעבד
- אימוץ רגולציה הקיימת במדינות מפותחות.

שיפור ההון האנושי

- חינוך לגיל הרך
- שיפור איכות המורים, בדגש על הפריפריה.
- הכשרה מקצועית להאצת שוק העבודה.

שיפור התשתיות והתחבורה

- הגדלת היקף ההשקעה בתשתיות ותקשורת.
- קידום תשתיות תחבורה ציבורית

- השקעה בתשתיות תחבורה ובתחבורה ציבורית
- השקעה בבריאות כולל בריאות דיגיטלית, רפואה מרחוק, בינוי מחלקות לרפואה דחופה ופיתוח חדרי ניתוח.
- השקעה בתשתיות תקשורת מתקדמות - פריסת סיבים אופטיים לאוכלוסיות חלשות ותמריצים לאימוץ סיבים אופטיים.
- היי-טק ודיגיטציה כולל תמיכה ותשתיות להיי-טק ודיגיטציה במגזר הציבורי.
- האצת המגזר העסקי.

0.2%

1%

2.05%

עלות (%) תוצר*)

2.1%

6.6%

11.5%

תועלת (%) תוצר*)

* העלות והתועלת מחושבים לפי התוצר של שנת 2019.

תודה